

A II. világháború története II.

A II. világháború története a jaltai konferenciáig

Javasolt feldolgozási idő: 25 perc

1. feladat

A II. világháborúban mind a tengelyhatalmak, mind a szövetségesek óriási figyelmet fordítottak arra, hogy ideológiájukat, eredményeiket eljuttassák a tömegekhez. Amerikában a képregények és az animációs filmek nagyon sikeresen segítettek a háborús propagandát.

Olvasd el a két forrásrészletet és próbáld megválaszolni, mi lehetett az oka, hogy olyan népszerűvé váltak ezek a műfajok a II. világháború alatt!

A sorban következő jelentős hős Captain America, a szabadság őrzője volt, aki a korban meglepő módon saját füzetben „kelt életre”, nem pedig más képregény-folyóiratok lapjain mutatkozott be. A talpig amerikai hős első „születésnapját” 1940 decemberében „ünnepelte”, és nem kisebb belépővel, mint egy látványos jobbhoroggal, egyenesen Adolf Hitler arcába. ...Az Amerika Kapitány képregények első példányából közel 1 millió darab fogyott azonnal a megjelenés után.

A Captain America képregényfüzet első kiadása

A történet szerint a nácik európai diadalmenetétől elborzadt vezna művészlélek, Steve Rogers jelentkezik katonának, ahol egy titkos projekt keretén belül superkatonát faragnak belőle, akinek

erejét és gyorsaságát az emberi képességek legszélső határáig fejlesztették. Fő fegyvere a lövedékálló pajzsa, melyet maga Roosevelt elnök adott át neki, és pisztolya, valamint hihetetlen ereje. Egyenruháján visszaköszönnek az amerikai csillagok és sávok. Segítőivel, a Megtorlókkal sorra lecsaptak a nácikra, legfőképp a gonosz tudósra, Vörös Koponyára.

Így tört be a képregények világába is a II. világháború. Az addig gonosz banditákkal és őrült tudósokkal viaskodó szuperemberek egyesítették erejüket a szövetségesek oldalán, a háború megnyerésének érdekében. Elsőként Amerika Kapitány vetette bele magát a küzdelembe, és a népszerűsége töretlen is volt, egészen 1945-ig. A hadsereg vezetése olyan szinten biztos volt a képregények tartalmának hazafias jellegében, hogy előzetes cenzúrázás nélkül továbbították a tengerentúlon harcoló csapataikhoz.

(Forrás: [Captain America harca a nácik ellen avagy képregényhősök a világháborús propagandában](#))

Az 1940-es évek eleje azonban jelentős változásokat hozott a stúdió és az egész animációs filmipar életében. ....a Disney-birodalmat sem kerülhette el a több animációs stúdióban párhuzamosan kibontakozó 1941-es sztrájkmozgalom, melynek következtében az év végére a dolgozói létszám a korábbiak közel a felére esett vissza. Ám ezután következett a leglátványosabb változás: az USA 1941. december 8-án, egy nappal a Pearl Harbor-i támadás után hivatalosan is belépett a II. világháborúba, az animációs stúdiók pedig - Disneyvel az élükön - pillanatok alatt változtak át rajzfilmgyárakból propagandafilmeket gyártó üzemekké, animációs karakterek egész hadrendjét állítva csatasorba....

De mi tette az animációs filmet ennyire alkalmassá a propagandára, hogy az Amerikai Egyesült Államok vezető animációs stúdiói ontani kezdték magukból az agitációt szolgáló rajzfilmeket? Ha a főáramlatbeli animációt nézzük, az egyik legjátékosabb és legszabadabb filmformáról beszélhetünk, melynek nézőközönségét éppen ezen tulajdonságai miatt sokan hajlamosak egyszerűen a gyerekekre redukálni. Mégis, ha jobban belegondolunk, amellet lehet érvelni, hogy épp az animációs film határtalan vizuális eszközkészlete és a benne rejlő, gyakran a burleszk határait súroló humor tették a propaganda tökéletes eszközüvé a negyvenes évek amerikai rajzfilmjét.

Paul Laswell szerint a propaganda csak olyan médiumban érheti el a kívánt hatást, amely egyaránt alkalmas a túlzásokra és a hiperbolákon alapuló beszédmódra. Az animációs film nemcsak, hogy teljesíti ezeket az elvárásokat, de olyan mértékű szabadságot biztosít készítőjének, ami egy

hagyományos élszereplős játékfilm esetében nem adatik meg. A valóság ilyen módon elérhető irreális megjelenítése és a helyenként már túlságosan is vaskos humor kiváló alapot biztosítottak a propagandisztikus daraboknak, a már korábban népszerűvé vált figurák (Donald kacsa, Miki egér, Tapsi Hapsi) szerepeltetésével pedig a filmek könnyűszerrel jutottak el célközönségükhöz és közvetítették patrióta üzenetüket. Mindemellett arról sem szabad megfeledkezni, hogy poénos és könnyed természetükből kifolyólag a főáramlatbeli animációs film akkoriban egyet jelentett a nevetéssel és a felhőtlen szórakozással, így a publikumot könnyebben lehetett megszólítani a japánok ellen harcoló Donald kacscával (Commando Duck, Disney, 1944), mintha az összecsapást élszereplős formában vitték volna vászonra.

Miután a lakosság a Pearl Harbor-i támadás óta maga is támogatta az USA hadba lépését, a korszak animációs propagandafilmjeinek elsődleges célja nem a nézőközönség meggyőzése volt a háború szükségességéről, inkább a végső győzelembe vetett hitet közvetítették az emberek felé. Az elkészült filmek azonban témájukat tekintve nem merülnek ki a győztes küzdelmek ábrázolásában: ezek a propaganda-animációk alapvetően három nagy kategóriába sorolhatók: a harci, az oktató és a támogató propaganda csoportjaiba.

(Forrás: [Zsély Csilla: Rajzfilmfigurákkal Hitler ellen](#))
